

NKA Közgyűjtemények Kollégiuma

Állományvédelmi, restaurálási tevékenységhez szükséges szakmai anyagok és eszközök beszerzése.

Altéma kódszáma: 204105/325

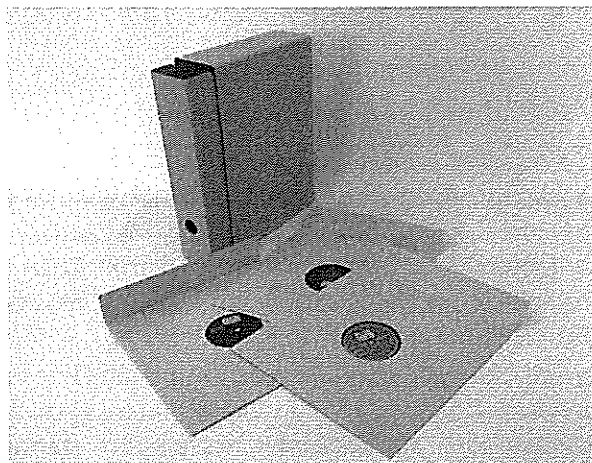
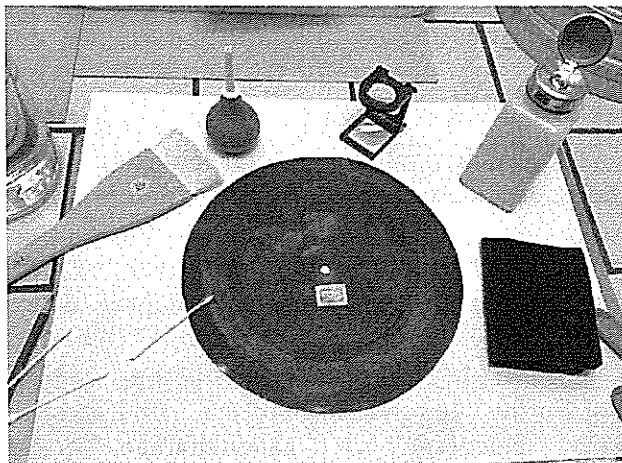
SZAKMAI BESZÁMOLÓ

Makai István (1904–1970) hangmérnök – a Rádió Világ című szakfolyóirat főszerkesztője és több könyv szerzője – a magán-hangfelvételek készítésének legismertebb magyar szakértője volt. Ő használt először hangrögzítéshez röntgenlemezeket. Halála után hagyatékát Sebestyén János orgonaművész szerezte meg: így került 2014-ben az OSZK Zeneműtárába, a Sebestyén-hagyaték részeként, mintegy 1000 db, Makai felvételeit tartalmazó röntgenlemez. Eredetileg Babits felesége, Török Sophie kérte fel a hangmérnököt, hogy rögzítsen a rádióban elhangzó műsorokból Babits-, illetve Bartók-felvételeket. Emellett Makai a saját gyűjteménye számára is készített történelmi eseményeket megőrkítő (pl. Horthy bevonulása Kassára stb.), korabeli slágereket, rádióadások felvételeit tartalmazó lemezeket. A Zeneműtárban őrzött röntgenlemezek kiegészítik, helyenként pedig párhuzamosságot mutatnak a kéziratári Babits-hagyatékban található röntgenlemezekkel. A gyűjtemény egyediségét mutatja, hogy néhány éve Stephen Coates angol lemezkutató, röntgenlemez-specialista két ízben is járt a könyvtárban, és csaknem az összes röntgenlemezt befotózta. A Babits-Makai-hagyaték bootleg komolyzenei felvételeiről 2020-ban Szabó Ferenc János tartott előadást nemzetközi konferencián. A legkorábbi beazonosítható hangfelvétel 1938-ban készült.

A röntgenfilmek anyaga kezdetben cellulóz-nitrát volt, majd, mivel bebizonyosodott, hogy a cellulóz-nitrát gyúlékony anyag, a gyártók áttértek a cellulóz-acetátra (Safety film). A hagyatékban mindkét anyag megtalálható.

A hosszú távú megőrzésük érdekében a lemezek tisztítást követően egyenként PAT tanúsítvánnyal rendelkező anyagok felhasználásával készült tasakokban, majd savmentes kartondobozokban lettek elhelyezve.

Megnevezés	mennyiség	
ODEON archivális tasak hanglemezek számára 25x25 cm	1100 db	Egy oldalán savmentes ragasztóval ragasztott, egy oldalán 6 cm-es ragasztómentes füllel nyitható, 8 cm átmérőjű körkivágással rendelkező tasak. Prémium Plusz
ODEON archivális tasak hanglemezek számára 32x32 cm	50 db	minőségű, archivális, savmentes, ligninmentes, lúgosan pufferezt, időálló, 225 g/m ² , szürkés-kék kartonból készült. Megfelel: ISO 9706, ISO 16245
ODEON tárolódoboz 32,5 x 25 x 7,6 cm	120 db	bakelit lemezek tárolására alkalmas. Nagy nyílásának köszönhetően a könnyű hozzáférés biztosított. Erős, savmentes, pH semleges, lúgosan pufferezt Prémium minőségű kartonból készül.

Budapest, 2021.10.06.

Horváth Diána
osztályvezető
Állományvédelmi és Restauráló
Osztály